॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ॥

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૭ જુલાઈ ૨૦૨૪ **મહિલા મંડળ** **કુલ ગુણ : ૧૦૦**

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.

૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

OPEN BOOK / REGULAR **શ્રેણી – ૫** **WRITER** **YES / NO**

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		SUPARVISOR SIGN.	

MARKS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TOTAL

(૩૦)

પ્ર.૧ સામાયિક –પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેના પાઠની પૂર્તિ કરો. **(૧૦)**

૧. સલ્લેહિં **માયા સલ્લેણં નિયાણ સલ્લેહિં મિચ્છા દંસણે સલ્લેહિં પડિક્કમામિ** તિહિં ગારવેહિં

૨. ઈણમેવ **નિગ્ગંથં પાવયણં સચ્ચં અણુત્તરં** કેવલિયં

૩. જીવા વિ **ખમંતુ મે મિત્તી મે સવ્વભૂએસુ વેર મજ્ઝં** ન કેણઈ

૪. ઈચ્છામિ **પડિક્કમઉં પગામસિજ્જાએ નિગામસિજ્જાએ સંથારા ઉવટ્ટણાએ** પરિયટ્ટણાએ

૫. આગારેહિં **અભગ્ગો અવિરાહિઓ હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો** જાવ

(૨) નીચેના શબ્દોના ગુજરાતીમાં અર્થ લખો. **(૫)**

૧. જેમણવિહિં **જમવાના પદાર્થોની મર્યાદા** ૨. પરમત્થ **સિદ્ધાંતની**

૩. પાયપુચ્છણેણં **રજોહરણ, ગુચ્છાથી** ૪. ભોમાલિક **જમીન સંબંધી જૂઠ**

૫. દેશાવગાસિક વ્રત **દશમું દિશા અને ભોગોપભોગની અમુક મર્યાદાવાળું વ્રત**

(૩) નીચેના શબ્દોના મૂળ પાઠ લખો. **(૫)**

૧. ખીસાં કાતરી **ગાંઠડી છોડી** ૨. રંગનો વેપાર કર્યો હોય **લક્ખ વાણિજ્જે**

૩. પાપકર્મોનો ઉપદેશ આપવાથી **પાવકમ્મોવએસં** ૪. મોટકા મૈથુનથી **થૂલાઓ મેહુણાઓ**

૫. જાણી જોઇને, ઈરાદાપૂર્વક **આકિટ્ટી**

(૪) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો. (૧૦)

૧. મહિયા એટલે શું? **મહિયા એટલે ભાવથી સ્મરણ.**

૨. ક્યાં ધર્મ હોઈ શકે નહિ? **જ્યાં હિંસા હોય ત્યાં ધર્મ હોઈ શકે નહિ.**

૩. છટ્ઠું વ્રત શેના વિશેનું છે? **છટ્ઠું વ્રત દિશાઓની મર્યાદા કરવાનું છે.**

૪. અપાઢિયારી વસ્તુ એટલે શું? **જે વસ્તુ સાધુ-સાધ્વી વહોરી લીધા પછી પાછી આપતા નથી.**

૫. દશમા વ્રતમાં ભોજનની મર્યાદા કેવી રીતે કરવામાં આવે છે?

દિવસમાં કેટલીવાર અને કેટલો આહાર વાપરવો તેની મર્યાદા.

૬. પરિગ્રહ એટલે શું? **પરિગ્રહ એટલે આસક્તિ, મમત્વ.**

૭. જૈનોની કુળદેવી કઈ? શરીરને પીડાકારી જીવો કયા? **જૈનોની કુળદેવી અહિંસા. કૃમિ, વાળો, જૂ વગેરે.**

૮. ૯૯ અતિચારમાં જ્ઞાન અને તપના અતિચાર કેટલા? **જ્ઞાનના-૧૪ અને તપના-૫**

૯. કર્માદાન કયા વ્રતમાં આવે છે? તેમાં કેટલા બોલની મર્યાદા કરવાની છે?

કર્માદાન સાતમા વ્રતમાં આવે છે. તેમાં ૨૬ બોલની મર્યાદા કરવાની છે.

૧૦. સાવદ્યયોગ કોને કહે છે? **૧૮ પાપની પ્રવૃત્તિને સાવદ્યયોગ કહે છે.**

(30)

પ્ર.૨ તત્ત્વ વિભાગ/સંસ્કાર વિભાગના આધારે લખો.

(અ) છ આરાના આધારે જવાબ લખો. (૨૦)

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (૧૦)

૧. પાંચમા આરાના ૬ થી ૯ લક્ષણ લખો.

૬) સારા કુળની સ્ત્રી તે લજ્જા રહિત થશે. ૭) સારા કુળની સ્ત્રી તે વેશ્યા સરખી થશે. ૮) પુત્રો પોતાના છંદે, મરજી મુજબ, સ્વતંત્ર ચાલશે. ૯) શિષ્ય ગુરુના અવર્ણવાદ બોલશે.

૨. ઉત્સર્પિણીના ત્રીજા આરામાં તીર્થંકર ક્યારે થશે? તે કોણ હશે? તેમનું આયુષ્ય કેટલું? બીજું કોણ થશે?

3 વર્ષ ૮ ॥ મહિના વીત્યા બાદ પ્રથમ નરકેથી શ્રેણિક મહારાજનો જીવ પહેલા તીર્થંકર મહાપદ્મ સ્વામીરૂપે જન્મ લેશે. તેમનું આયુષ્ય ૭૨ વર્ષનું હશે. તે આરામાં બીજા ૨૨ તીર્થં., ૧૧ ચક્રવર્તી, ૯ વાસુદેવ, ૯ બળદેવ.

૩. જુગલિયા કેટલા આરા સુધી હોય છે? તેમને આહારની ઈચ્છા ક્યારે થાય? તે કોણ પૂરી કરે?

જુગલિયા અવસર્પિણીના પહેલા, બીજા, ત્રીજા આરા અને ઉત્સર્પિણીના ચોથા, પાંચમા, છટ્ઠા આરામાં હોય છે. તેમને આહારની ઈચ્છા ત્રણ, બે, એક દિવસે થાય. ૧૦ પ્રકારના કલ્પવૃક્ષ પૂરી કરે.

૪. છટ્ઠા આરામાં કોનો જન્મ થશે? ગતિ કઈ હશે?

જે જીવ દાન – પુણ્ય રહિત, તેમ જ નમસ્કાર મંત્ર રહિત, પ્રત્યાખ્યાન રહિત, સમકિત વિનાનો હશે તેવા જીવો છટ્ઠા આરામાં જન્મ લેશે. ગતિ પ્રાયઃ નરક, તિર્યંચની હશે.

૫. ઉત્તરકુરુ, ૫૬ અંતરદ્વીપ અને મહાવિદેહમાં કેવા ભાવો હોય? શા માટે?

ઉત્તરકુરુમાં અવસર્પિણીકાળના બેસતા પહેલા આરા જેવા, ૫૬ અંતરદ્વીપમાં અવસર્પિણીકાળના ઉતરતા ત્રીજા આરા જેવા અને મહાવિદેહમાં અવસર્પિણીકાળના ચોથા આરા જેવા સદાકાળ જેવા છે કારણ કે આ ક્ષેત્રોમાં છ આરા કે કાળચક્ર હોતા નથી.

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (૧૦)

૧. ઉત્સર્પિણીના ચોથા આરામાં અકર્મભૂમિ જેવો વ્યવહાર ક્યારે થશે?

એક ક્રોડપૂર્વ જેટલો સંધિકાળ પસાર થયા પછી શરૂ થશે.

૨. અઢીદ્વીપમાં દિવસ–રાત કેમ થાય છે? **સૂર્ય અને ચદ્ર ચલ હોવાને કારણે દિવસ–રાત થાય છે.**

૩. કુલકર એટલે શું? **વ્યવસ્થાપક/માંડલિક રાજા.**

૪. પાંચમા આરાના અંતે કયા જ્ઞાન વિચ્છેદ જશે? **મનઃપર્યવ જ્ઞાન, કેવળ જ્ઞાન.**

૫. ધર્મકાળ કયા કાળમાં વધારે? **ઉત્સર્પિણી કાળમાં વધારે.**

૬. અવસર્પિણીના પહેલા આરામાં ધરતીની સરસાઈ કેવી હોય?

બેસતા આરે સાકર સરખી, ઉતરતા આરે ખાંડ સરખી.

૭. ભગવાન મહાવીરને કેવળજ્ઞાન કોના ખેતરમાં કયા વૃક્ષ નીચે થયું?

ભગવાન મહાવીરને કેવળજ્ઞાન સામાનિક ગાથાપતિના ખેતરમાં શાલ વૃક્ષ નીચે થયું.

૮. ક્ષીર મેઘથી શું થશે? **ધરતીની રૂક્ષતા દૂર થશે, શુભ વર્ણ, શુભ ગંધ, શુભ રસ, શુભ સ્પર્શ ઉત્પન્ન થશે.**

૯. અવસર્પિણીના બીજા અને ઉત્સર્પિણીના ચોથા આરે ગતિ ક્યાની હોય?

બીજા આરે ગતિ ૧ દેવની, ચોથા આરે શરૂઆતમાં ગતિ પાંચ ત્યારપછી ગતિ ૧ દેવની.

૧૦. ગોરસમાં કોનો સમાવેશ થાય છે? **દૂધ, દહીં, ઘી વગેરે.**

(આ) કર્મપ્રકૃતિનાના આધારે લખો. **(૨૫)**

(૧) વ્યાખ્યા લખો. **(૫)**

૧. નિદ્ધત : **જે કર્મ મજબૂત, ગાઢ રીતે બંધાયા હોય, જેમાં કોઇ ઉદ્‌વર્તન, અપવર્તન સિવાય સંક્રમણ આદિ થઈ શક્તા નથી, તેને નિદ્ધત કહે છે.**

૨. રસવિજ્ઞાન આવરણ : **ચાખી શકે પણ વિશેષ જ્ઞાન ન થાય કે શેનો સ્વાદ છે?**

૩. ચક્ષુ દર્શનાવરણીય : **આંખ દ્વારા થતો વસ્તુનો સામાન્ય બોધ. તેના પર આવરણ.**

૪. અનિષ્ટ લાવણ્ય : **બેડોળ કે ખરાબ શરીર મળે.**

૫. મનોજ્ઞ સ્પર્શ : **મનને ગમતા સ્પર્શ મળે.**

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ ટૂંકમાં લખો. **(૧૦)**

૧. શાતા વેદનીયનો અબાધાકાળ અને અશાતા વેદનીયની સ્થિતિ લખો.

જ. અંતર્મુહૂર્ત ઉ. ૧૫૦૦ વર્ષ. (દોઢ હજાર વર્ષ) જ. ૧ સાગરના સાત ભાગ કરીએ તે માંહેના ૩ ભાગ ને ૧ પલ્યનો અસં. મો ભાગ ઊણો (૩/૭ સાગરોપમમાં પલ્યનો અસં.મો ભાગ ઊણો) ઉ. ૩૦ કો.કો. સાગરની

૨. દર્શનાવરણીય કર્મ બીજું, મોહનીય કર્મ ચોથું અને અંતરાય કર્મ આઠમું શા માટે?

જ્ઞાન ઉપયોગ પૂર્ણ થવા પર તરત દર્શનનો ઉપયોગ હોય છે તેથી દર્શનાવરણીય કર્મ બીજું, સુખ અને દુ:ખ રાગ અને દ્વેષને જન્મ આપે છે તેથી મોહનીય કર્મ ચોથું અને ગોત્ર પ્રમાણે દાન, લાભ આદિની પ્રાપ્તિ અને વિયોગ થાય છે તેથી અંતરાય કર્મ આઠમું છે.

૩. દેવ આયુષ્ય બંધના કારણો અને ગોત્ર કર્મની સ્થિતિ અને અબાધાકાળ લખો.

દેવ આયુષ્ય બંધના ૪ કારણો : સરાગ સંયમ (સાધુપણું) પાળે, સંયમાસંયમ (શ્રાવકપણું) પાળે, બાલ (અજ્ઞાન) તપ કરે, અકામ નિર્જરા કરે. ગોત્રકર્મની સ્થિતિ જઘન્ય અંતર્મુહૂર્ત ઉ. ૨૦ ક્રોડાક્રોડી સાગરોપમ ગોત્ર કર્મનો અબાધાકાળ જઘન્ય અંતર્મુહૂર્ત ઉત્કૃષ્ટ ૨૦૦૦ વર્ષ.

૪. ત્રસ દશકના માત્ર નામ લખો. **ત્રસ નામ, બાદર નામ, પર્યાપ્ત નામ, પ્રત્યેક નામ, સ્થિર નામ, શુભ નામ, સૌભાગ્ય નામ, સુસ્વર નામ, આદેય નામ, યશોકીર્તિ નામ.**

૫. પ્રત્યાખ્યાનાવરણીય ચોકની ઉપમા લખો. **પ્રત્યાખ્યાનાવરણીય ક્રોધ તે વેળુ મધ્યે લીટી સમાન. પ્રત્યા. માન તે લાક્ડાના સ્તંભ સમાન. પ્રત્યા. ઊયા તે ગૌમૂત્રિકા સમાન. પ્રત્યા. લોભ તે ગાડાના ખંજન સમાન.**

(૨) ખાલી જગ્યા પૂરો. **(૫)**

૧. કર્મના મુખ્ય ...... અને ...... પ્રકાર છે. **દ્રવ્ય, ભાવ**

૨. અર્ધનારાચમાં એક પડખે ...... અને બીજા પડખે ...... હોય. **મર્કટબંધ, ખીલી**

૩. ......, ..., ...અને ...... ની આરાધના વડે આત્માને સિદ્ધ બનાવી શકાય છે.

જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ

૪. કર્મમાં .... છે. **આકુંચન પ્રસારણ**

(૩) મને ઓળખો. હું ક્યા કર્મનો કોનો ભેદ છું (૫)

૧. હું બીજા માટે અજેય બની જાઉં : **નામ કર્મ** **પરાઘાત નામ**

૨. હું મોક્ષે લઈ જવામાં મદદ કરું છું : **નામ કર્મ** **વજ્રૃષભનારાચ સંઘયણ**

૩. મારા આવરણથી સર્વ દ્રવ્યનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન ન થાય : **જ્ઞાનાવરણીય** **કેવળ જ્ઞાનાવરણીય**

૪. મને વાંસની છોઇની ઉપમા આપી છે : **મોહનીય કર્મ** **સંજવલન માયા**

૫. મારા મદના કારણે તપ કરવાની શક્તિ ન મળે : **નીચ ગોત્ર** **તપ મદ**

(ઇ) સાધુ–સાધ્વીને ગોચરી વહોરાવવાની સમજણના આધારે સાચું છે કે ખોટું? ખોટું સુધારીને લખો. (૫)

૧. સાધુ–સાધ્વી માટે આહાર–પાણી વહેલા તૈયાર કરવા જોઇએ.

ખોટું. સાધુ–સાધ્વી માટે આહાર–પાણી વહેલા તૈયાર ન કરવા જોઇએ.

૨. શાક સમારતી વ્યક્તિ અસૂઝતી કહેવાય. **સાચું.**

૩. શ્રાવકે રાત્રિભોજનનો ત્યાગ કરવો જોઈએ. **સાચું.**

૪. રસોઇ બનાવતી વખતે સુપાત્રદાનની ભાવના ભાવવી જોઇએ.

ખોટું. રસોઇ બનાવી લીધા સુપાત્રદાનની ભાવના ભાવવી જોઇએ.

૫. સાધુ માટે વેચાતું લઈએ તો આધાકર્મી દોષ લાગે. **ખોટું. સાધુ માટે વેચાતું લઈએ તો ક્રીતકૃત દોષ લાગે.**

(૧૦)

પ્ર.૩ વાર્તાના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શ્બ્દમાં લખો.

૧. ક્યા નગરમાં દ્રહ હતું? ત્યાં કઈ નદી હતી? **વારાણસી, ગંગા**

૨. કામદેવ સમાન કેવા રહેવું જોઈએ? **દઢ, અતૂટ**

૩. ઋષભદેવના પૂર્વધર સાધુ અને મનઃપર્યવ જ્ઞાની કેટલા હતા? **૪,૭૫૦ અને ૧૨,૬૫૦**

૪. ઋષભદેવે કેટલી કળા શીખવી? **૭૨, ૬૪**

૫. શ્રેયાંસકુમાર કોના પુત્ર અને કોના પૌત્ર હતા? **સોમરાજા, બાહુબલી**

૬. સાપના નેત્ર શેનાથી ભરેલા હતા? **વિષ, રોષ**

૭. કામદેવ પાસે કેટલા ગોકુળ અને કેટલી ગાયો હતી? **૬, ૬૦૦૦૦**

૮. પાપકર્મમાં શું જવા દેવાનું નથી? **ઈન્દ્રિયો, મન**

૯. દ્રહની નજીક શું હતું? ત્યાં કોણ રહેતું હતું? **માલુકા કચ્છ, બે પાપી શિયાળ**

૧૦. ઋષભદેવના લગ્ન કોની સાથે થયા? **સુમંગલા, સુનંદા**

(૧૦)

પ્ર.૪ નીચેના કાવ્યની પૂર્તિ કરો.

૧. કરકંડુ **પ્રમુખ ચારે પ્રત્યેક બુદ્ધ, મુનિ મુક્તે પહોંચ્યા જીત્યા કર્મ મહાજોધ,**

ધન્ય મોટા મુનિવર મૃગાપુત્ર જગીશ, મુનિવર અનાથી જીત્યા રાગ ને રીસ.

૨. વિચરે **વિદેહે મોટા તપસી ઘોર, ભાવે કરી વંદું ટાળે ભવની ખોડ,**

ચોવીસે જિનના સઘળા એ ગણધાર, ચૌદસે ને બાવન તે પ્રણમું સુખકાર.

૩. વળી **રાય ઉદાયન દિયો ભાણેજને રાજ, પછી ચારિત્ર લઈને સાર્યા આતમ** કાજ,

ગગંદત્ત મુનિ આણંદ તરણ તારણ જહાજ, કુશળ મુનિ રોહો દિયો ઘણાને સાજ.

૪. તજી **આઠ અંતેઉરી કાઢી દીક્ષાની વાત, ચારિત્ર લઈને કીધો મુક્તિનો સાથ,**

શ્રી અનીકસેનાદિક છયે સહોદર ભાય, વસુદેવના નંદન દેવકી જ્યારી માંય.

૫. શુકદેવ **સંન્યાસી એક સહસ્ત્ર શિષ્ય સાર, પંચશયશું શેલક લીધો સંયમ ભાર,**

સર્વ સહસ્ત્ર અઢાઈ ઘણા જીવોને તાર, પુંડરગિરિ ઉપર કીયો પાદોપગમન સંથાર.

જય – જિનેન્દ્ર

- ❋ PLEASE CONATADØCT DSB HELPLINE NO. 9702277914 FOR FREE ONLINE SHRENI CLASSES.
- ❋ NEXT CLASS STARTS AUGUST 6TH/7TH MONDAY AND TUESDAY
- ❋ TO JOIN OUR TELEGRAM GROUP. CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914
- ❋ FOR BOOKS AND EXAM REGISTRATION